

Источники и литература:

1. Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення”. – 2003. – № 1057.
2. Васин В. Н. Экономико-правовые основы страхования : монография / В. Н. Васин. – М. : Кн. мир, 2006. – 80 с.
3. Якубовская В. К. Современные особенности инвестиционных процессов в Украине / В. К. Якубовская // Проблемы развития финансовой системы Украины в условиях глобализации : матер. 13-ой междунар. науч.-практ. конф. аспирантов и студ. (г. Симферополь, 23-26 марта 2011 г.). – Симферополь, 2011. – С. 208.

Полуянов В.П., Корнєєв М.Є.**УДК 336****АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ ЯКОСТІ ПОСЛУГ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА**

У процесі соціально-економічних перетворень в Україні постає питання про необхідність вирішення проблем, пов'язаних із функціонуванням житлово-комунального господарства – галузі, яка забезпечує населення, підприємства та організації необхідними житлово-комунальними послугами. В останні роки в розвинутих країнах проводяться реформи, метою яких є зосередження уваги на якості таких послуг. Методологічною основою реформування є моделі якості та принципи побудови стандартів ISO серії 9000.

Житлово-комунальні послуги це різновид товару, який продається виробником для задоволення потреб споживачів у належних умовах проживання чи тимчасового перебування, зокрема послуги з доставки життєво необхідних товарів (води, газу, електроенергії).

Основними характеристиками житлово-комунальних послуг визначено такі [1]: їх надання має соціально значущий характер, пов'язаний із відновленням трудового потенціалу населення, задоволенням соціально-гігієнічних та інших потреб громадян; житлово-комунальні послуги надаються населенню в місцях їх постійного або тимчасового перебування; надання житлово-комунальних послуг, як правило, супроводжується поставкою певних видів товарів та має певною мірою централізований характер; при визначенні вартості та стандартів якості житлово-комунальних послуг значну роль відіграють державні органи та громадські організації; їх надання обмежується переважно містами та населеними пунктами міського типу вони створюють комфортні умови проживання, сприяють життєзабезпеченню та підтриманню необхідного санітарного стану міст та інших населених пунктів.

До документів стосовно якості комунальних послуг в Україні можна віднести закон України "Про природні монополії"[2]. У статті дев'ятій цього закону зазначені принципи регулювання діяльності суб'єктів природних монополій: регулювання діяльності суб'єктів природних монополій здійснюється на основі наступних принципів: стимулювання підвищення якості товарів і задоволення попиту на них; при регулюванні цін (тарифів) на товари суб'єктів природних монополій ураховуються: відповідність якості товарів, вироблених (реалізованих), потребам споживачів.

До одних з найважливіших послуг, що надається житлово-комунальним господарством можна віднести енергопостачання. З огляду на те, що Україна передбачає запровадження єдиного енергетичного ринку, і боротьба за споживача буде досить серйозною, - якість електропостачання є першою необхідністю для забезпечення конкурентоспроможності енергопостачальної компанії. Відповідно до статті 2 Закону України «Про електроенергетику» вона є товаром і як будь-який товар повинна мати певні показники якості. Термінологію та вимоги до якості електроенергії визначають нормативні документи, що були видані ще за часів СРСР: ГОСТ 23875–88. «Качество электрической энергии. Термины и определения», та ГОСТ 13109-87. «Электрическая энергия. Требования к качеству электрической энергии в электрических сетях общего назначения». Зазначені стандарти не втратили своєї актуальності дотепер.

Згідно цих документів, якість електроенергії – це ступінь відповідності параметрів електричної енергії їх встановленим значенням. Показником якості електричної енергії є критерій, що характеризує якість електричної енергії за одним або кількома її параметрами.

Зараз діє понад 50 показників якості електроенергії. Деякі з них є основними і їх відхилення від номінального значення суттєво впливають на експлуатацію електротехнічного та побутового обладнання, передусім, електродвигунів.

В Україні у 2010 році обсяг виробництва електричної енергії електростанціями, які входять до об'єднаної енергосистеми України, досяг 187 910,1 млн. кВт-г, що на 15 010,5 млн. кВт-г або на 8,7% більше порівняно з 2009 роком. Електростанціями, що належать до сфери управління Мінпаливенерго, вироблено 180 098,5 млн. кВт-г електроенергії, що на 14 334,0 млн. кВт-г, або на 8,6% більше ніж показник минулого року. При цьому ТЕС та ТЕЦ вироблено електроенергії на 6 908,1 млн. кВт-г, або на 9,7% більше ніж за 2009 рік. Атомними електростанціями вироблено електроенергії на 6 227,2 млн. кВт-г, або на 7,5% більше порівняно з показником 2009 року. Коефіцієнт використання встановленої потужності становить 73,6%, що на 5,2% більше рівня минулого року. Виробництво електроенергії ГЕС та ГАЕС збільшилось на 1 196,4 млн. кВт-г, або на 10,2% від аналогічного показника 2009 року та становить 12 965,1 млн. кВт-г. Виробництво електроенергії електростанціями інших видів (блок-станціями і комунальними ТЕЦ) порівняно з 2009 роком збільшилось на 676,5 млн. кВт-г, або на 9,5% [3].

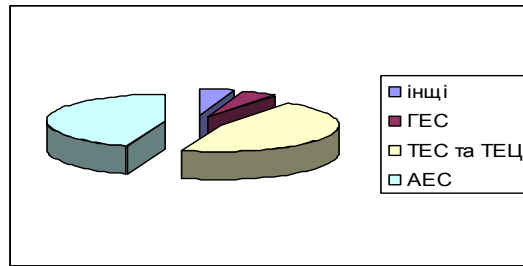

Рис. 1. Структура виробництва електроенергії в Україні за 2010 рік

Нижче наведено данні про виробництво електроенергії в Україні за період з 2001 по 2009 рік [4].

Рис.2. Динаміка виробництва електроенергії в Україні

Напрямки регулювання якості електроенергії можна звести до трьох основних (рис. 3).

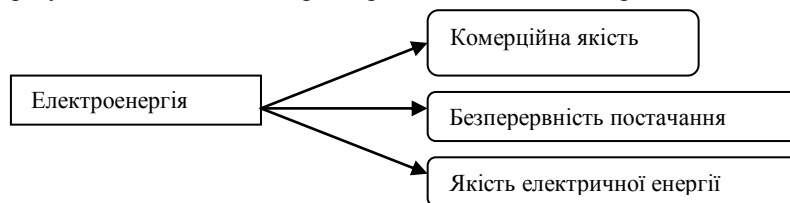

Рис. 3. Основні напрямки регулювання якості електроенергії

Таким чином виділено три основні напрямки якості послуг постачання електроенергії [5]:

1. Комерційна якість:
 - 1) відповіді на звернення;
 - 2) зняття показників лічильника;
 - 3) виставляння рахунків;
 - 4) призначення часу прийому і його дотримання;
 - 5) приєднання до мережі;
 - 6) перевірка рівня напруги й лічильників.
2. Безперервність постачання:
 - 1) переривання з повідомленням;
 - 2) переривання без повідомлення.
3. Якість електричної енергії:
 - 1) коливання напруги;
 - 2) відхилення частоти;
 - 3) провал напруги;
 - 4) несинусоїдальність напруги.

Якість електроенергії в Європі регламентує стандарт EN-50160: Voltage characteristics of electricity supplied by public distribution systems. В Україні якість енергопостачання регламентує ГОСТ 13109-97 та статті 24 та 25 Закону України «Про електроенергетику»

Якість енергопостачання для населення зумовлюється в основному безперервністю постачання. Наприклад середня тривалість запланованих переривань енергопостачання на одного споживача в Україні, за даними 2009 року, перевищує 450 хвилин (це найбільший показник в Європі), в той час, як в Австрії не перевищує 50 хвилин. Тривалість незапланованих та запланованих переривань енергопостачання на одного

споживача в Україні за той самий рік близько 1300 хвилин. До того ж треба зазначити, що в Європі в цілому спостерігається тенденція до зменшення часу відсутності електроенергії. Це свідчить про те, що Європа дотримується позицій поліпшення рівня якості надаваних послуг з електропостачання. Збільшення тривалості переривань в Україні може бути викликано недостатнім фінансуванням на оновлення обладнання та його застарілістю [5]. Не зважаючи на невисокий рівень якості енергопостачання в Україні споживання електроенергії населенням, за період з 2001 по 2009 роки, зросло з 21,6 до 33,6 млрд.кВт.год. [4].

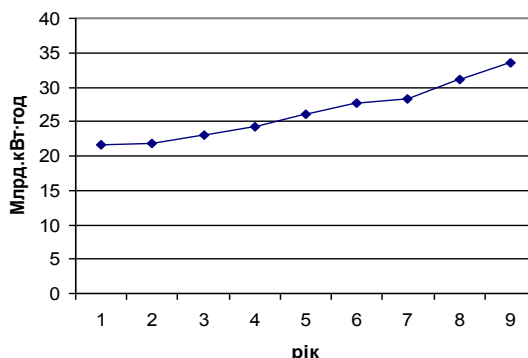

Рис. 4. Рівень споживання електроенергії населенням України за період з 2001 по 2009 рік.

Моніторинг якості надання послуг з передачі й постачання електроенергії здійснює національна комісія регулювання електроенергетики України. Цей орган вирішує наступні задачі: захищає в межах своїх повноважень інтереси споживачів у питаннях, що стосуються цін на електроенергію, газ, нафту та нафтопродукти, а також надійності їх постачання і якості послуг з боку постачальників. Комісія має право здійснювати контроль над організаціями постачаючих електроенергію й газ, для яких це передбачено тарифом відповідно до правил користування електричною енергією [5]. Однак, на цей момент, в Україні ситуація стосовно якості послуг з постачання електроенергії погіршується і потребує нових якісних ідей реформування галузі.

Таким чином можна запропонувати наступні важелі регулювання якості надання послуг підприємствами житлово-комунального господарства (стимули для збільшення рівня якості надання послуг):

1. Публікацію порівняльної інформації о якості надання послуг енергокомпанією;
2. Застосовувати штрафів та компенсацій у разі невиконання норм стандартів;
3. Анулювання ліцензій підприємств які надають не якісні послуги;
4. Введення економічних санкцій, що можуть вплинути на дохід та прибуток організації.

Ці пропозиції можна використовувати не тільки для організацій що надають послуги з енергопостачання а й до усіх організацій житлово-комунального господарства.

Джерела та література:

1. Розвиток конкурентного середовища на ринках житлово-комунальних послуг в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.07.05 / С. М. Мельник; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2006. – 22 с.
2. Закон України “Про природні монополії” : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T001682.html
3. Міністерство палива та енергетики : [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу : http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/publish/article?art_id=188753&cat_id=35081
4. Державний комітет статистики України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2009/pr/etgv/etgv_u/elbal_u.html
5. National Association of Regulatory Utility Commissioners : [Electronic resource]. – Access mode : http://www.narucpartnerships.org/Documents/Fri%2011%20Jun%2009_30_Sennikov_eng.pdf
6. Эффективное управление жилым домом : практ. руководство / под общ. ред. В. Н. Субботина. – М. : Эксмо, 2008. – 224 с. – (Новейший юридический справочник).
7. Реформа ЖКХ от А до Я / Ю. Хиврич, О. Адамов. – К. : ПОО УСИ «Инрес», 2010. – 102 с.